

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н факультету суспільних наук
/ Остапець Ю.О. /
«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Порівняльна педагогіка**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»** спеціальності **013 «Початкова освіта»** освітньої програми «**Початкова освіта**».

Розробники: Ключкович Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від « 28 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

_____ / Козубовська І.В. /
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 29 » червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

_____ / Попадич О.О. /
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Ключкович Т.В., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: 4,1 для денної форми навчання: аудиторних – 74 самостійної роботи студента – 76	1	1
	Лекції:	
	36	10
	Практичні (семінарські):	
	38	10
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	76	130

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» є ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з теоретичними знаннями про стан, основні тенденції та закономірності розвитку освіти в різних країнах і світі загалом, а також з можливостями використання майбутніми педагогами світових освітніх досягнень у галузі початкової освіти.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

1) **інтегральна компетентність** – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання (ІК).

2) **загальні компетентності**:

- загальнонавчальна – здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо (КЗ-1);

- інформаційно-аналітична – здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків (КЗ-2);

3) **спеціальні компетентності**:

- предметна компетентність – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових лініях зокрема. Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька (СК-1).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП):

ОК 09. Професійне іншомовне спілкування

ОК 11. Вступ до спеціальності

ОК 12. Історія педагогіки

ОК 16. Дидактика

ОК 18. Школотзнавство

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і засоби контролю.	ПРН-3
Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі за напрямками, зумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи.	ПРН-4
Знати традиційні та інноваційні методики управлінської діяльності загальноосвітнього навчального закладу в обсязі, необхідному для виконання всіх функцій і напрямів його діяльності.	ПРН-5
Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентісного підходу тощо	ПРН-8
Демонструвати практичні вміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організувати роботу методичної ради ЗОШ.	ПРН-9
Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності.	ПРН-11
Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів.	ПРН-12
Володіти вміннями організації та проведення семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розроблення навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності	ПРН-13
Знати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.	ПРН-14
Виявляти готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; володіти знаннями про способи професійного самовдосконалення; усвідомлювати рівень власних педагогічних здібностей, визначати причини недоліків у роботі; володіти навичками самовдосконалення, використання механізмів самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності	ПРН-17

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких **програмних результатів навчання** (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і засоби контролю.	ПРН-3
Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі за напрямами, зумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи.	ПРН-4
Знати традиційні та інноваційні методики управлінської діяльності загальноосвітнього навчального закладу в обсязі, необхідному для виконання всіх функцій і напрямів його діяльності.	ПРН-5
Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентісного підходу тощо	ПРН-8
Демонструвати практичні вміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямами програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організувати роботу методичної ради ЗОШ.	ПРН-9
Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності.	ПРН-11
Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів.	ПРН-12
Володіти вміннями організації та проведення семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розроблення навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності	ПРН-13
Знати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.	ПРН-14
Виявляти готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; володіти знаннями про способи професійного самовдосконалення; усвідомлювати рівень власних педагогічних здібностей, визначати причини недоліків у роботі; володіти навичками самовдосконалення, використання механізмів самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності	ПРН-17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- презентація результатів виконаних завдань і досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, презентація самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP	50	100
6	6	6	6	6	6	6	8		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	CP	50	100
6	6	6	6	6	20		

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7	42	5	30
Презентація / аналітичне завдання	1	8	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	9	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше і друге запитання покликані оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях.

Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше і друге запитання модульної контрольної роботи максимально можуть бути оцінені у 15 балів кожне.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до *«Положення про порядок та методу проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті»* (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре » (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь педагогічних знань

Порівняльна педагогіка як галузь науки та навчальна дисципліна. Об'єкт і предмет порівняльної педагогіки, її місце в системі педагогічних наук. Зв'язок порівняльної педагогіки з іншими науками. Функції та завдання порівняльної педагогіки. Основні категорії порівняльної педагогіки. Порівняльна педагогіка в системі професійної підготовки майбутнього фахівця.

Тема 2. Історія розвитку порівняльної педагогіки

Проблема періодизації розвитку порівняльної педагогіки. Етапи розвитку порівняльної педагогіки: загальні характеристики. Передумови виникнення порівняльної педагогіки. Формування теоретичних засад порівняльної педагогіки в XIX ст. Розвиток компаративістики у XX-XXI ст. Основні напрями компаративних досліджень у країнах Західної Європи. Актуальні проблеми порівняльної педагогіки на сучасному етапі. Міжнародні і європейські науково-дослідницькі центри з компаративної педагогіки. Порівняльна педагогіка в сучасній Україні.

Тема 3. Методологічні основи порівняльної педагогіки

Компаративний аналіз і компаративне дослідження. Підходи до проведення компаративно-педагогічних досліджень. Вимоги до проведення компаративного дослідження. Класифікація методів порівняльно-педагогічних досліджень. Методологічні принципи порівняльної педагогіки. Рівні компаративних досліджень. Фази порівняльного дослідження. Емпірична база порівняльних досліджень в освіті.

Тема 4. Розвиток освіти на межі XX-XXI століть

Глобалізація та інтернаціоналізація, їхній вплив на розвиток освіти. Інтеграція як стратегія розвитку освіти. Міжнародні освітні організації. Міжнародні освітні програми. Інструменти впливу на освітню політику національних держав. Сучасні освітні парадигми як моделі розвитку освіти. Аналіз соціальної зумовленості освітніх потреб. Полікультурність в освіті. Полікультурне виховання у зарубіжній педагогіці: досвід розвинених країн. Гуманізація навчального процесу. Освіта дорослих у сучасному світі. Навчання впродовж життя в зарубіжних країнах. Дистанційне навчання в освітньому процесі. Провідні напрями і тенденції розвитку освітніх систем у світі та Україні. Перспективи розвитку освіти.

Тема 5. Модернізація шкільної освіти на сучасному етапі

Проблема оновлення шкільної освіти. Результативність освіти. Диференціація освіти. Стандартизація освіти. Загальна характеристика сучасних освітніх реформ. Стратегія і визначальні напрями реформування освітніх систем. Тенденції розвитку шкільної освіти у світі на сучасному етапі. Особливості розвитку системи початкової освіти. Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у школах зарубіжних країн. Роль приватних навчальних закладів у сучасних освітніх системах. Особливості та проблеми розвитку шкільної освіти у провідних країнах світу та Україні.

Тема 6. Вища педагогічна освіта XXI століття

Соціальний попит на педагогічну освіту. Політичні та економічні чинники розвитку вищої освіти. Основні напрями реформування вищої педагогічної освіти в розвинених країнах світу. Ефективність вищої педагогічної освіти в країнах світу. Провідні світові тенденції розвитку вищої педагогічної освіти. Основні парадигми підготовки вчителів. Специфіка вдосконалення професійної підготовки вчителів початкової школи. Професіоналізація педагогічних кадрів і неперервна освіта. Проблема демократизації освіти. Порівняльні аспекти розвитку вищої педагогічної освіти в Україні.

Тема 7. Європейський простір вищої освіти

Інтеграція в галузі вищої освіти. Болонський процес як стратегія модернізації та демократизації національних систем вищої освіти. Цілі та принципи європейської інтеграції у сфері вищої освіти. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Напрями реалізації завдань європейської інтеграції у сфері вищої освіти. Етапи розвитку Болонського процесу. Труднощі імплементації Болонського процесу. Інтеграція системи вищої освіти України у європейський освітній простір.

МОДУЛЬ 2

Тема 8. Освітні системи США, Великобританії та Канади

Політичні, соціально-економічні та соціокультурні чинники розвитку освітніх систем в англо-американському регіоні. Загальні тенденції розвитку освіти на сучасному етапі. Управління освітою у США та її фінансування. Структура шкільної системи США. Загальна характеристика і типи навчальних закладів у США. Початкова освіта у США. Вища педагогічна освіта у США. Організація та управління освітою у Великобританії. Структура шкільної системи Великобританії. Загальна характеристика і типи навчальних закладів у Великобританії. Початкова освіта у Великобританії. Вища педагогічна освіта у Великобританії. Організація і управління освітою у Канаді. Структура шкільної системи Канади. Загальна характеристика і типи навчальних закладів у Канаді. Початкова освіта у Канаді. Вища педагогічна освіта у Канаді. Порівняльний аналіз британської, американської та канадської освітніх моделей. Переваги та обмеження освітніх систем США, Великобританії та Канади.

Тема 9. Освітні системи провідних країн Європейського Союзу

Загальні тенденції розвитку освітніх систем західноєвропейських країн. Політичні, соціально-економічні та соціокультурні чинники розвитку освітніх систем в регіоні. Національні особливості організації системи освіти в Німеччині. Типи навчальних закладів. Початкова освіта у ФРН. Вища педагогічна освіта у ФРН. Оцінювання знань у системі освіти Німеччини. Особливості організації системи освіти в Франції. Типи навчальних закладів. Початкова освіта у Франції. Вища педагогічна освіта у Франції. Оцінювання знань у системі освіти Франції. Освітня система Бельгії. Типи навчальних закладів. Початкова освіта у Бельгії. Вища педагогічна освіта у Бельгії. Оцінювання знань у системі освіти Бельгії. Особливості організації системи освіти Італії. Типи навчальних закладів. Початкова освіта в Італії. Вища педагогічна освіта в Італії. Оцінювання знань у системі освіти Італії. Переваги та обмеження західноєвропейських освітніх систем, можливості запозичення досвіду їх функціонування.

Тема 10. Національні особливості освітніх систем країн Вишеградської групи

Загальні тенденції розвитку освітніх систем країн Вишеградської групи до і після вступу в ЄС. Політичні, соціально-економічні та соціокультурні чинники розвитку освітніх систем в регіоні. Диверсифікація джерел фінансування освіти. Освітня система Словаччини. Типи

навчальних закладів. Початкова освіта у Словаччині. Вища педагогічна освіта у Словаччині. Оцінювання знань у системі освіти Словаччини. Особливості організації системи освіти Чехії. Типи навчальних закладів. Початкова освіта у Чехії. Вища педагогічна освіта у Чехії. Оцінювання знань у системі освіти Чехії. Освітня система Польщі. Типи навчальних закладів. Початкова освіта у Польщі. Вища педагогічна освіта у Польщі. Оцінювання знань у системі освіти Польщі. Організація системи освіти Угорщини. Типи навчальних закладів. Початкова освіта в Угорщині. Вища педагогічна освіта в Угорщині. Оцінювання знань в системі освіти Угорщини. Переваги та обмеження освітніх систем країн Вишеградської групи, можливості запозичення досвіду їх функціонування.

Тема 11. Розвиток освітніх систем на пострадянському просторі

Проблеми розвитку освіти в Радянському Союзі. Загальні характеристики освітніх систем у пострадянських країнах. Політичні, соціально-економічні та соціокультурні чинники розвитку освітніх систем. Диверсифікація освітніх послуг і фінансування. Початкова освіта в пострадянських країнах. Трансформація освітніх систем у Прибалтійських країнах. Система освіти в сучасній Росії. Особливості розвитку системи освіти України в пострадянському контексті.

Тема 12. Освітні системи розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії

Загальна характеристика освітніх систем країн Східної та Південно-Східної Азії. Політичні, соціально-економічні та соціокультурні чинники розвитку освітніх систем. Особливості організації системи освіти Японії. Характеристика освітньої системи Китаю. Освітня система Південної Кореї. Реформування системи освіти Сінгапуру. Тенденції розвитку освітніх систем країн Сходу на сучасному етапі. Переваги та обмеження освітніх систем розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 150					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь педагогічних знань	8	2	2			4
Тема 2. Історія розвитку порівняльної педагогіки	12	4	2			6
Тема 3. Методологічні основи порівняльної педагогіки	12	2	4			6
Тема 4. Розвиток освіти на межі XX-XXI століть	12	4	2			6
Тема 5. Модернізація шкільної освіти на сучасному етапі	12	2	4			6
Тема 6. Вища педагогічна освіта XXI століття	12	2	4			6
Тема 7. Європейський простір вищої освіти	10	2	2			6
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	78	18	20			40
Модуль 2						
Тема 8. Освітні системи США, Великобританії та Канади	14	4	2			8
Тема 9. Освітні системи провідних країн Європейського Союзу	16	4	4			8
Тема 10. Національні особливості освітніх систем країн Вишеградської групи	14	4	4			6
Тема 11. Розвиток освітніх систем на пострадянському просторі	14	4	4			6
Тема 12. Освітні системи розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії	14	2	4			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	72	18	18			36
Разом за семестр	150	36	38			76

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 150					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь педагогічних знань	12	2				10
Тема 2. Історія розвитку порівняльної педагогіки	12	2				10
Тема 3. Методологічні основи порівняльної педагогіки	12	2				10
Тема 4. Розвиток освіти на межі ХХ-ХХІ століть	12		2			10
Тема 5. Модернізація шкільної освіти на сучасному етапі	12		2			10
Тема 6. Вища педагогічна освіта ХХІ століття	10					10
Тема 7. Європейський простір вищої освіти	10					10
Разом за модуль 1	80	6	4			70
Модуль 2						
Тема 8. Освітні системи США, Великобританії та Канади	14		2			12
Тема 9. Освітні системи провідних країн Європейського Союзу	14	2				12
Тема 10. Національні особливості освітніх систем країн Вишеградської групи	14		2			12
Тема 11. Розвиток освітніх систем на пострадянському просторі	14	2				12
Тема 12. Освітні системи розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії	14		2			12
Разом за модуль 2	70	4	6			60
Разом за семестр	150	10	10			130

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Порівняльна педагогіка як галузь педагогічних знань	2	
2	Історія розвитку порівняльної педагогіки	2	
3	Методологічні основи порівняльної педагогіки	4	
4	Розвиток освіти на межі ХХ-ХХІ століть	2	2
5	Модернізація шкільної освіти на сучасному етапі	4	2
6	Вища педагогічна освіта ХХІ століття	4	
7	Європейський простір вищої освіти	2	
8	Освітні системи США, Великобританії та Канади	2	2
9	Освітні системи провідних країн Європейського Союзу	4	

10	Національні особливості освітніх систем країн Вишеградської групи	4	2
11	Розвиток освітніх систем на пострадянському просторі	4	
12	Освітні системи розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії	4	2
	Разом	38	10

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Порівняльна педагогіка як галузь педагогічних знань	4	10
2	Історія розвитку порівняльної педагогіки	6	10
3	Методологічні основи порівняльної педагогіки	6	10
4	Розвиток освіти на межі XX-XXI століть	6	10
5	Модернізація шкільної освіти на сучасному етапі	6	10
6	Вища педагогічна освіта XXI століття	6	10
7	Європейський простір вищої освіти	6	10
8	Освітні системи США, Великобританії та Канади	8	12
9	Освітні системи провідних країн Європейського Союзу	8	12
10	Національні особливості освітніх систем країн Вишеградської групи	6	12
11	Розвиток освітніх систем на пострадянському просторі	6	12
12	Освітні системи розвинутих країн Східної та Південно-Східної Азії	8	12
	Разом	76	130

6.5. Індивідуальна робота

Індивідуальна робота студента з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» враховує індивідуальні особливості, пізнавальні можливості здобувачів вищої освіти і включає наступні завдання:

І-й модульний контроль: підготовка та презентація категорій, проблем, тем з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» в електронній слайдовій формі Microsoft PowerPoint (див. нижче).

Орієнтовні теми:

1. Основні категорії порівняльної педагогіки (на вибір студента)
2. Проблема періодизації розвитку порівняльної педагогіки.
3. Передумови виникнення порівняльної педагогіки.
4. Порівняльна педагогіка в системі професійної підготовки майбутнього фахівця.
5. Основні напрями компаративних досліджень у країнах Західної Європи.
6. Міжнародні і європейські науково-дослідницькі центри з компаративної педагогіки.
7. Актуальні проблеми порівняльної педагогіки на сучасному етапі.
8. Компаративний аналіз і компаративне дослідження.
9. Вимоги до проведення компаративного педагогічного дослідження.
10. Підходи до проведення компаративно-педагогічних досліджень.
11. Навчання впродовж життя в зарубіжних країнах.
12. Полікультурне виховання у зарубіжній педагогіці: досвід розвинених країн.
13. Інструменти впливу на освітню політику національних держав.
14. Тенденції розвитку шкільної освіти.
15. Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у школах зарубіжних країн.
16. Стратегія і визначальні напрями реформування шкільної освіти.
17. Результативність шкільної освіти.

18. Стандартизація освіти.
19. Стратегія і визначальні напрями реформування освітніх систем.
20. Соціальний попит на педагогічну освіту.
21. Політичні та економічні чинники розвитку освіти.
22. Ефективність вищої педагогічної освіти в країнах світу.
23. Основні парадигми підготовки вчителів.
24. Проблема демократизації освіти.
25. Напрями реалізації завдань європейської інтеграції у сфері освіти.
26. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS).
27. Управління освітою у США та її фінансування.
28. Загальна характеристика і типи навчальних закладів у США.
29. Вища педагогічна освіта у США.
30. Організація і управління освітою у Канаді.
31. Вища педагогічна освіта у Канаді.
32. Загальна характеристика і типи навчальних закладів у Канаді.
33. Організація та управління освітою у Великобританії.
34. Початкова освіта у Великобританії.
35. Структура шкільної системи Великобританії.
36. Типи навчальних закладів у Великобританії.
37. Вища педагогічна освіта у ФРН.
38. Оцінювання знань у системі освіти Німеччини.
39. Типи навчальних закладів у Німеччині.
40. Початкова освіта у Франції.
41. Вища педагогічна освіта у Франції.
42. Оцінювання знань у системі освіти Франції.
43. Типи навчальних закладів у Франції.
44. Початкова освіта у Бельгії.
45. Вища педагогічна освіта у Бельгії.
46. Оцінювання знань у системі освіти Бельгії.
47. Типи навчальних закладів у Бельгії.
48. Початкова освіта в Італії.
49. Вища педагогічна освіта в Італії.
50. Оцінювання знань у системі освіти Італії.
51. Загальні тенденції розвитку освітніх систем країн Вишеградської групи до і після вступу в ЄС.
52. Початкова освіта у Словаччині.
53. Вища педагогічна освіта у Словаччині.
54. Оцінювання знань у системі освіти Словаччини.
55. Типи навчальних закладів у Словаччині.
56. Початкова освіта у Чехії.
57. Вища педагогічна освіта у Чехії.
58. Оцінювання знань у системі освіти Чехії.
59. Типи навчальних закладів у Чехії.
60. Початкова освіта у Польщі.
61. Вища педагогічна освіта у Польщі.
62. Оцінювання знань у системі освіти Польщі.
63. Типи навчальних закладів у Польщі.
64. Початкова освіта в Угорщині.
65. Вища педагогічна освіта в Угорщині.
66. Оцінювання знань в системі освіти Угорщини.
67. Початкова освіта в пострадянських країнах.
68. Трансформація освітніх систем у Прибалтійських країнах.
69. Проблеми розвитку освіти в Радянському Союзі.
70. Освітня система Південної Кореї.

II-й модульний контроль: анотація та обговорення наукових праць і навчальних посібників (див. нижче).

Рекомендовані джерела:

1. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. К.: ІВЦ «Політехніка», 2003. 200 с.

2. Кремень В. Г. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура: наук.-аналіт. доп. / НАПН України; В.Г.Кремень, О. І. Ляшенко, О. І. Локшина. Київ: Пед. думка, 2020. 56 с.

3. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ– початок ХХІ ст.): монографія. Суми: Сумська обл. друк.; Козацький вал, 2004. 500 с.

4. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

5. Сидоренко О.Л. Приватна вища освіта: шляхи України у світовому вимірі. Х.: Основа, 2000. 256 с.

6. Сисоєва С., Кристопчук Т. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. посіб. / НАПН України. Рівне: Овід, 2012. 351 с.

7. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / А.П. Джурило, О.З. Глушко, О.І. Локшина та ін. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.

8. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна. К.: Тансон, 2002. 175 с.

9. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія. К.: Педагогічна думка, 2015. 176 с.

10. Ярова О. Початкова освіта в країнах Європейського Союзу: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2017. 199 с.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна система для презентацій матеріалу лекцій, семінарів і самостійної роботи студентів. Доступ до мережі Інтернет.

Програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office, Google Meet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підручник; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ; Ніжин: Лисенко М., 2016. 408 с.
2. Галус О.М., Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка. К.: Вища школа, 2006. 216 с.
3. Ключкович Т. Порівняльна педагогіка: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти [Ужгород. нац. ун-т; Ф-т сусп. наук; Каф. загальної педагогіки та педагогіки вищої школи]. Ужгород, 2021. 48 с.
4. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Харків: Ексклюзив, 2014. 424 с.
5. Порівняльна педагогіка в схемах і таблицях: навч. посіб. / Гомонюк О. М. [та ін.]. Хмельницький: ХНУ, 2017. 267 с.
6. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія. К.: Педагогічна думка, 2015. 176 с.
7. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
8. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / [А.П. Джурило, О.З. Глушко, О.І. Локшина та ін.]. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
9. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.
10. Черепанова С. Порівняльна педагогіка. Лекції. Практикум: [навч. посіб. для студентів-магістрантів спец. 011 "Освіт., пед. науки"]. Львів: Растр-7, 2019. 175 с.

Допоміжна література

1. Авшенюк Н. Професійний розвиток учителя як проблема порівняльної педагогіки / Н. Авшенюк, Л. Костіна. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2014. № 4(2). С. 150-156. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppp_2014_4\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppp_2014_4(2)_25)
2. Безух Ю. Стан сучасної початкової освіти в США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2010. №6 (8). С. 87-93.
3. Біницька К. М. Організація системи шкільної початкової освіти в Угорщині (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.). *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 79(1). С. 13-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_79%281%29_4
4. Грушко О. В. Підготовка студентів до творчого розв'язання проблеми наступності між дошкільною та початковою ланками освіти у процесі вивчення дисципліни "Порівняльна педагогіка". *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2011. № 34. С. 257-261. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2011_34_60
5. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США: монографія / Л. Л. Волинець, А. П. Джурило, Г. С. Єгоров, Н. М. Лавриченко та ін.; Ін-т педагогіки НАПН України; [наук. ред. О.Локшина]. Київ: Пед. думка, 2015. 256 с.
6. Іванюк Г., Хомич О. Етапи підготовки вчителя початкової школи в Канаді (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. №2 (29). С. 186-192.
7. Ключкович Т. В. Передумови та чинники трансформації вищої педагогічної освіти в Словацькій Республіці. *Освітній дискурс: Збірник наукових праць / Голов. ред. О. П. Кивлюк*. Київ: «Видавництво «Гілея», 2018. Випуск 7 (8): гуманітарні науки. С. 84-94. URL: http://ukr.journal-discourse.com/index.php/ed_2017/issue/view/4/4
8. Ключкович Т. Європейський простір вищої освіти як чинник інтеграційних і модернізаційних процесів. *Педагогічні інновації у фаховій освіті: збірник наукових праць*. Вип. 11. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. С. 133-137.

9. Ключкович Т., Ключкович А. Реформування системи вищої освіти в Чехії та Словаччині в контексті посткомуністичної трансформації. *Labyrinths of Reality: Collection of scientific works* / edited by M.A. Zhurba. Montreal: CPM «ASF», 2020. Issue 3 (8). P. 70-74.
10. Ключкович Т. В. Європеїзація вищої освіти в Словацькій Республіці: нормативні основи та напрями реалізації. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал*. 2022. № 4(6). С. 101-109.
11. Ключкович Т.В. Національна стратегія інтернаціоналізації вищої освіти в Словацькій Республіці. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал*. 2022. № 3(8). С. 248-257.
12. Кремень В. Г. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура: наук.-аналіт. доп. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки НАПН України; В. Г. Кремень, О. І. Ляшенко, О. І. Локшина; [за участю А. П. Джурило, О. М. Шпарик (пер. з англ. додатків)]. Київ: Пед. думка, 2020. 56 с.
13. Крищук Б. Курс "Порівняльна педагогіка" у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів. *Педагогічний дискурс*. 2014. Вип. 16. С. 87-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2014_16_18
14. Локшина О. І. Європейський вектор трансформації змісту початкової освіти в Україні. *Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т*. Херсон, 2015. Вип. 67. С. 68–74.
15. Локшина О. І. Порівняльна педагогіка в Україні у вимірі розвитку світової компаративістики. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 36-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_1_7
16. Поберецька В. Впровадження інтегрованого навчання в початковій освіті: закордонний досвід. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. №3. С.125–132. URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2020.219103>
17. Пригодій М. А. Використання компаративного аналізу в дослідженнях з порівняльної педагогіки. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 124. С. 292-294. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_124_77
18. Садова Н. Періоди розвитку порівняльної педагогіки як науки у зарубіжній педагогічній думці. *Педагогічні науки*. 2016. Вип. 66-67. С. 216-220. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2016_66-67_34
19. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ– початок ХХІ ст.): монографія. Суми: Сумська обл. друк.; Козацький вал, 2004. 500 с.
20. Сисоєва С. Розвиток порівняльної професійної педагогіки в Україні: освітологічний контекст. *Освітологія*. 2018. № 7. С. 49-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osvit_2018_7_9
21. Скотна М. В. Початкова освіта Польщі: особливості інтегрованого навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 38 (91). С. 452–459.
22. Ткачук М. Виховання загальнолюдських та національних цінностей у майбутніх педагогів при вивченні дисципліни "Порівняльна педагогіка". *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2020. Вип. 2(2). С. 155-161. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdp_2020_2\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdp_2020_2(2)_20)
23. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія / О. І. Локшина, А. П. Джурило, О. З. Глушко, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик; за заг. ред. Локшиної О.І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 257 с.
24. Хриков Є. М. Аналіз стану дослідженості наукової проблеми у галузі порівняльної педагогіки. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 4. С. 57-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_4_9
25. Чопик Ю. Історіографія педагогічної компаративістики: проблема методології дослідження. *Педагогічний дискурс*. 2016. Вип. 21. С. 181-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2016_21_36

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. URL: <http://comparlab.org.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL: <https://dnrb.gov.ua/ua/>
3. Методичний портал. URL: <http://www.metodportal.net>
4. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. Українська педагогіка. URL: <http://www.ukped.com>
7. Comparative and International Education Society. URL: <http://www.cies.us/>
8. Comparative Education Society in Europe. URL: <https://www.cese-europe.org/>
9. Institute for International Studies in Education URL: <https://www.iise.pitt.edu/>
10. World Council of Comparative Education Societies. URL: <https://wcces-online.org/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)